

Seat No. _____

HAL-16080002030304

**M. Com. (Sem. III) (CBCS) (W.E.F. 2016)
Examination**

June - 2023

Human Resource Management

Time : **2:30** Hours / Total Marks : **70**

1 માનવ સંસાધન સંચાલનની પ્રકૃતિ, હેતુઓ અને તેની સુસંગતતા વિશે હાલના **20** સંજોગોમાં વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

અથવા

1 માનવ સંસાધન સંચાલન વિશે સમજાવી તેના કાર્યો અને હેતુઓ પણ સમજાવો. **20**

2 માનવ સંસાધન આયોજનના અવરોધો સમજાવો અને અસરકારક આયોજન માટે આવશ્યક બાબત જણાવો. **20**

અથવા

2 માનવ સંસાધન આયોજનની પ્રક્રિયાની વિગતવાર ચર્ચા કરો. **20**

3 કર્મચારીઓની પસંદગીમાં સામેલ વિવિધ પગલાં સમજાવો. **15**

અથવા

3 તાલીમ એટલે શું? તાલીમની પદ્ધતિઓ સમજાવો. **15**

4 ફરિયાદ નિરાકરણ કેવી રીતે થાય છે? ફરિયાદ નિવારણની પ્રક્રિયાને સમજાવો. **15**

અથવા

4 ઔદ્યોગિક અશાંતિ અને વિવાદો માટેના વિવિધ ઉપલબ્ધ પગલાંઓનું મૂલ્યાંકન કરો. **15**

ENGLISH VERSION

1 Elaborate about the nature and objectives of Human Resource Management and its relevance in present scenario. **20**

OR

1 Define Human Resource Management? What are its functions and objectives? **20**

2 Explain the barriers of Human Resource Planning. Bring out the requisites for effective planning. **20**

OR

2 Discuss in detail the process of Human Resource Planning. **20**

3 Explain various steps involved in the selection of personnel. **15**

OR

3 What is Training? Explain the methods of training. **15**

4 How is grievance redressed? Explain the grievance redressal procedure. **15**

OR

4 Evaluate the various available measures for industrial unrest disputes. **15**